

Об'єкт
№ 221

Наукова бібліотека
Одеського університету
ім. І. І. Мечникова

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ ХЛІ

28 березня 1975 року

№ 12 (1187)

Ціна 2 коп.

НАУКОВІ СЕСІЇ

XXX ВИКЛАДАЦЬКА

Наближається велике і радісне свято всього прогресивного людства — 30-річчя Перемоги над німецько-фашистськими загарбниками. Цій знаменній даті була присвячена XXX звітна наукова сесія професорсько-викладацького складу Одеського університету по підсумках науково-дослідної роботи за 1974 рік.

24 березня великий актовий зал заповнили вчені, викладачі і співробітники нашого вузу. Тут відбулося пленарне засідання сесії.

— Ми пам'ятаємо славні імена вихованців нашого університету, які полягли у смертельних боях з ворогом, — сказав, відкриваючи конференцію, ректор, член-кореспондент АН УРСР, професор О. В. Богатський. — Прошу вшанувати їх пам'ять вставанням.

Всі встають. Наступає хвилина мовчання. Чимало ветеранів війни, які з честю витримали випробування Великої Вітчизняної, знаходяться в наших рядах і сьогодні. А ті вихованці нашого вузу, які не змогли взяти участь у воєнних діях, стали учасниками подвигу на трудовому фронті. Перебуваючи у роки війни в Майкопі, а потім у Байрам-алі, вчені і викладачі Одеського університету продовжували свою благородну справу — виховували кадри для нашої Батьківщини. Це були перші кроки дружби, яка зародилася ще у роки війни і продовжується між Одеським і Туркменським університетами і сьогодні. Чимало колишніх студентів, яких навчали одеські викладачі, зараз працюють у Туркменському університеті. Ми підтримуємо тісні наукові і культурні зв'язки.

Треба свято берегти славні традиції нашого орденоносного вузу, сказав на закінчення ректор.

У травні дні 1945 року народи одержали можливість повернутися до творчої праці. Перемога над фашизмом, підкреслюється у постанові ЦК КПРС «Про 30-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років», стала всесвітньо-історичною подією

і мала найглибший вплив на весь хід світового розвитку. Ось чому все людство відзначає ювілей цієї перемоги як видатну політичну подію.

Про це йшла мова у доповіді Героя Радянського Союзу завідуючого кафедрою історії КПРС, професора Н. М. Якупова «Безсмертний подвиг радянського народу».

З увагою учасники пленарного засідання заслухали доповідь першого проректора університету професора Д. І. Поліщука «Сучасний стан проблеми горіння».

На закінчення великій групі співробітників були вручені знаки «Переможець у соціалістичному змаганні 1974 року».

Потім для учасників засідання силами університетської художньої самодіяльності було дано концерт.

25 і 26 березня на факультетах і кафедрах відбулися секційні засідання сесії.

К. ЄВДОКИМОВА.

XXXI СТУДЕНТСЬКА

А вчора в університеті розпочала свою роботу XXXI звітна студентська наукова конференція, присвячена 30-річчю Перемоги над фашистською Німеччиною.

Вступним словом пленарне засідання відкрив ректор професор О. В. Богатський.

З великою увагою учасники пленарного засідання прослухали доповіді студентки III курсу історичного факультету В. Гаврюхіної «Бойова співдружність народів СРСР в роки Великої Вітчизняної війни» (науковий керівник професор Н. М. Якупов) і студентів геолого-географічного факультету В. Левченко (III курс) і Н. Ласкової (II курс) «Математика і геологія» (науковий керівник доцент І. П. Зелінський).

Сьогодні і завтра проходять секційні засідання.

В роботі конференції беруть участь студенти-посланці 12 вузів-побратимів — Латвійського, Ужгородського, Львівського та інших університетів.

Присвоєно ступінь

Днями в університет надійшло повідомлення: колегія Вищої атестаційної комісії при Раді Міністрів СРСР По-

становою від 11 березня 1975 року затвердила рішення Ради Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

про присудження Сарі Агілері Моралес вченого ступеня кандидата фізико-математичних наук.

15 декад
на честь
СОЮЗНИХ
республік

ТАДЖИЦЬКА
РСР

ВНЕСОК У СКАРБНИЦЮ ПЕРЕМОГИ

Трудящі Таджикицької РСР брали активну участь у розгромі німецько-фашистських загарбників.

За закликом партії десятки тисяч таджиків — комуністів, комсомольців, безпартійних — пішли добровільно в ряди діючої армії і мужньо билися на фронтах Великої Вітчизняної війни. Понад 50 тисяч з них були нагороджені орденами й медалями СРСР, 35 воїнам було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Сотні відважних бійців, командирів і політпрацівників — вихованців таджицького комсомолу, відзначилися в боях з ворогом. В боях на Волховському напрямку відзначився комсомолец Туйчі Ерджігітов. Він повторив подвиг Олександра Матросова, закривши своїм тілом амбразуру ворожого дзоту. 16 воїнам таджикам-комсомольцям було присвоєно високе звання Героя Радянського Союзу.

В тилу трудящі республіки надавали всебічну допомогу фронту, самовідданою працею забезпечуючи перевиконання виробничих планів. Сотні мільйонів карбованців було внесено ними у фонд оборони і на будівництво танків і літаків. Переборюючи великі труднощі військового часу, колгоспники Таджикистану забезпечували фронт і тил бавовною, хлібом, м'ясом, шовком, фруктами, овочами, розширювали посівні площі та іригаційну сіль, піклувалися про дальший розвиток тваринництва. В роки війни швидко росла гірничорудна промисловість, монтувалися і вступали до ладу евакуйовані із західних районів країни підприємства, будувалися нові фабрики і заводи. За самовіддану працю під час Великої Вітчизняної війни понад 100 тисяч передовиків виробництва були нагороджені орденами і медалями СРСР.

ПРИСВЯЧЕНА ТАДЖИКИСТАНУ

Факультет романо-германської філології з 22 березня став на вахту трудової декади на честь Таджикицької РСР.

Ознайомившись з виставкою «Таджикистан у сузір'ї братніх республік», усвідомлюєш, як багато зроблено за роки Радянської влади під керівництвом Комуністичної партії, при допомозі інших народів, і перш за все великого російського народу. На виставці представлено матеріали, які свідчать про значні успіхи та-

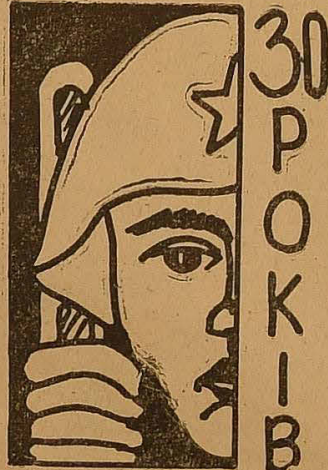
джицького народу у всіх галузях економіки, соціального і духовного життя.

В оформленні виставки активну участь взяли працівники факультетської бібліотеки і студенти.

Факультет розробив ціткі заходи, які присвячені цій важливій даті. У групах будуть читатися політінформації, лекції про економічний та культурний розвиток Таджикицької РСР. Комсомольці запланували виготовити стенд-монтаж, присвячений братній республіці.

ОГЛЯД-КОНКУРС ХУДОЖНЬОЇ САМОДІЯЛЬНОСТІ

ЗАРАДИ ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ

30
РОКІВ

Літературно-хореографічна композиція «Гармонь» у виконанні юристів.
Виступає вокальний ансамбль філологів «Льонок».

Репортажі про конкурсні концерти художньої самодіяльності на 2-й, 3-й та 4-й стор.

В ході успішного наступу з 22 по 24 березня війська 1-го Українського фронту зайняли міста Нойштадт, Козель, Штейнау, Зюльц, Фалькенберг Нейсе та інші; на північний захід від міста Ратибор вели бої по ліквідації оточеного оппелського угруповання противника.

Війська 2-го Українського фронту відбивали навальні атаки ворога, разом з військами 3-го Українського фронту розгромили основні сили німецької групи армій «Південь», розгорнули невтримний наступ на віденському напрямку. 3-й Український фронт успішно наступав в Угорщині у районі південь від Секешфехервара, 23 березня місто стало вільним від гітлерівських загарбників. 30 березня війська 2-го Білоруського фронту оволоділи Данцігом.

Війська 46-ї армії 2-го Українського фронту прорвали оборону німців на захід від Будапешта, у взаємодії з Дунайською флотилією розгромили угруповання противника в районі міст Естергом, Несмей, Тата, 40-ва армія і 4-та румунська армія ліквідували останній ворожий плацдарм на лівому березі річки Грон, визволили залізничний вузол, Банська Бистриця.

БЕРЕЗЕНЬ

1945-го

ХРОНІКА ПЕРЕМОГИ

Як і раніше, активно діяв Червонопрапорний Балтійський флот, 22 березня авіація флоту потопила й пошкодила 8 ворожих транспортів і 2 сторожових кораблі; 24 березня — потопила 4 транспортні, 2 тральщики, сторожовий корабель, пошкодила 2 транспортні; 30 березня підірвався на радянських мінах ворожий транспорт «Еребен».

Радянські воїни на всіх фронтах проявили зразки героїзму. Президія Верховної Ради СРСР 24 березня прийняла Указ про посмертне присвоєння звання Героя Радянського Союзу командир відділення 1006-го стрілецького полку сержанту М. Носулі і командир взводу цього полку молодшому лейтенанту В. Левакову, які в бою за польське містечко Коло 20 січня 1945 року зробили безсмертний подвиг — заступили своїм тілом амбразури дзотів противника.

ОДНОПОЛЧАНИ

вільна місія радянської Людини.

Як філологів, хочеться особливо актуалізувати перше слово — Велика. В історії людства з ним існує ще назва — Велика Жовтнева соціалістична революція. Ми, колишні дев'ятнадцятилітні, горді з того, що разом з батьками і рідними під час Великої Вітчизняної війни були в лавах прапороносців, в числі захисників завоювань Великої Жовтневої соціалістичної революції — Весни для всіх трудящих людей.

В чудову весняну пору 1975 р. пригадується рік 1944. Найбільш багатонаціональна — 89 орденоносна Таманська дивізія... З дру-

зями — однополчанами з Вірменії і Білорусії, Казахстану і України було пережито плацдарм на Віслі, і особливо малесенький — на Одері. З Берліна наша дивізія в червні 1945 року повернулася на Батьківщину. Важко передати гостинність і урочистість зустрічі на рідній землі. В пам'яті і серці — і ті, що не повернулися, і ті, що повернулися: командир батальйону Герой Радянського Союзу майор Г. Бабаєв, рядові О. Данилян з Вірменії, Ю. Філімонов з Уралу, В. Мироненко (на фото він зліва) з Білорусії, В. Запольський з-під Умані.

В. ДРОЗДОВСЬКИЙ,
доцент.

Іван Федорович Смирнов — лейтенант, командир кулеметної роти 832-го стрілецького полку 400-ї стрілецької дивізії з січня по травень 1942 року брав участь у бойових діях на Керченському перешийку, обороняв місто Керч. З липня по вересень 1942 року у складі 276-го стрілецького полку Закавказького фронту захищав Новоросійськ. 12 вересня 1942 р. його було важко поранено.

Батьківщина нагородила його 15 орденами й медалями.

Зараз І. Ф. Смирнов, підполковник запасу, працює завідувачем лабораторією кафедри експериментальної фізики.

на нашу оборону сунеться кільце солдат противника.

Подана команда: «Не стріляти!».

Коли ворожі солдати наблизились на 200 метрів, ми відкрили нищівний вогонь із гвинтівки, мінометів. Жодний солдат ворога не пішов з поля бою: всі були знищені. Через декілька хвилин долинув гуркіт моторів. Танки! Та невдовзі ці броньові потвори були розстріляні прямою навод-

кою наших протитанкових знарядь.

У кінці бою виявилось, що передне кільце, що наступало на нашу роту, було румунським батальйоном, який німці кинули вперед як «прикриття» своїх танків і піхоти. Взяти перевал Маркотх у цей день фашистам не вдалося. На полі бою залишилось 4 палаючі танки і 160 солдат і офіцерів противника.

І. СМІРНОВ.

ПІД НОВОРОСІЙСЬКОМ

Це було в серпні-вересні 1942 року. Ворог рвався до Новоросійська, кидав у бій все нові і нові сили, роблячи відчайдушні спроби оволодіти командними висотами, перевалами, корисними рубежами, а потім і містом.

12 вересня фашисти 5 разів атакували перевал Маркотх, щоб оволодіти шляхом, що вів у Новоросійськ з півночі.

276 стрілецький полк міцно закріпився на перевалі. Наші бої мужньо відбивали всі атаки ворога. І гітлерівці, зустрінуті влучним вогнем червоноармійців, змушені були відкочуватися назад, залишаючи вбитих і пораниених. І ось шоста атака. Без прикриття, без жодного пострілу

ОБМІН КОМСОМОЛЬСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ

Рішення XVII з'їзду комсомолу і II пленуму ЦК ВЛКСМ про обмін комсомольських документів знайшли широкий відгук в комсомольських організаціях університету, у тому числі і факультету романо-германської філології. На факультеті були проведені комсомольські збори курсів і академгруп, де були обговорені питання дальшого зміцнення комсомольської дисципліни, підвищення почуття відповідальності кожного комсомольця за стан справ у своїй організації. Комсомольці підкреслили, що треба так поставити роботу, щоб не було пасивних і переважаних громадськими дорученнями.

І ось після обговорення всіх цих важливих питань днями відбулися загальнофакультетські комсомольські збори, на яких обговорили справи по організації наступного обміну документів.

Було вирішено заслуховувати звіти комсомольців про пророблену роботу на комсомольських зборах груп, приділити велику увагу тим, хто не проявляв потрібної активності у праці, на-

Активність, вимогливість

вчання, громадському житті, навести зразковий порядок у обличчя комсомольців, у веденні документів, висвітлювати у пресі хід підготовки до обміну документів, пропагувати досвід первинних організацій, кращі ленінські уроки, які проводяться на курсах, і підсумки II етапу Ленінського залуку.

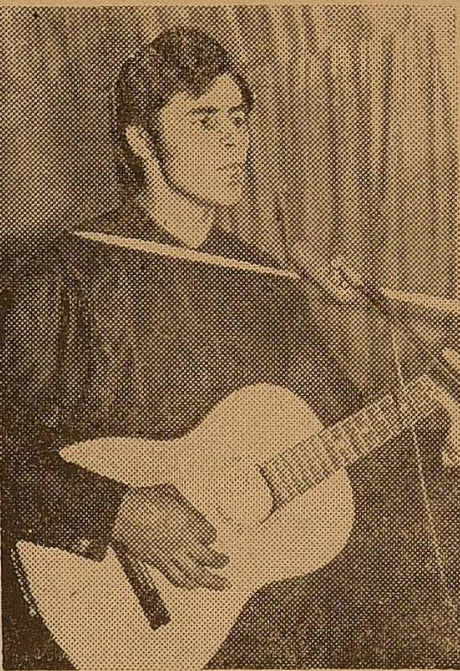
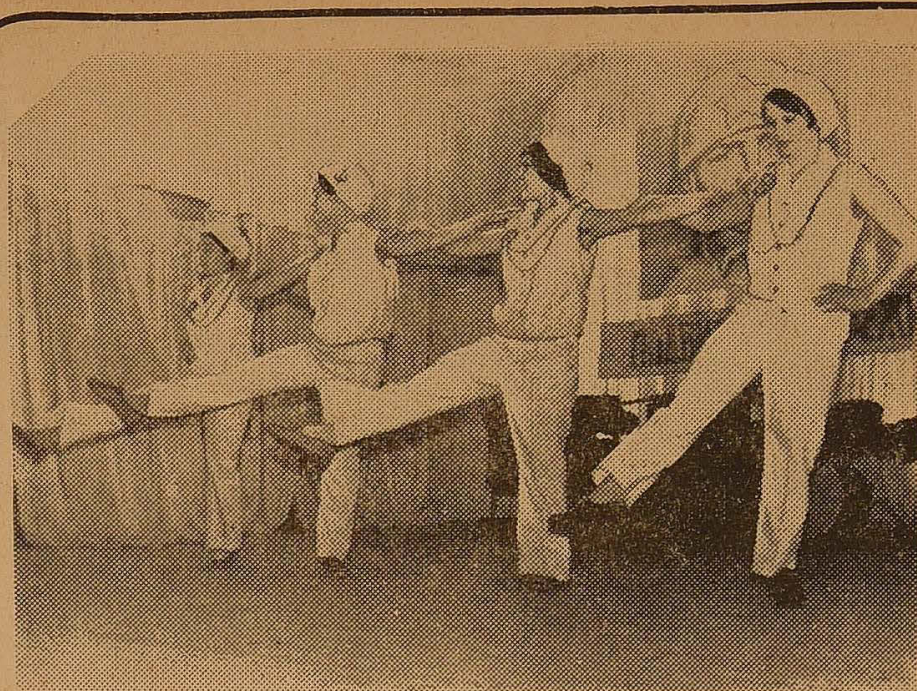
Головне завдання всіх комсомольців — ознаменувати відмінним навчанням і самовідданою працею кожний день дев'ятої п'ятиріччя. Тому чимало уваги на зборах було приділено питанню про результати сесії. А вони не дуже радують, особливо на першому курсі. Деякі студенти не впорались з першою сесією і ще досі дехто має академзаборгованість. Це тривожить. Тим більше, що і перша атестація показує, що негативні результати сесії не стали добрим уроком багатьом комсомольцям. Чимало пропусків, часті спізнання. Все це примушує серйозно замислитись не лише комсомольську організацію першого курсу, а й всього факультету. І ось збори, заслу-

хавши виступ члена бюро комсомолу, відповідального за учбово-виховну роботу на факультеті Л. Кавун, вирішили, що учбово-виховній комісії необхідно більше вимогливо і суворо відноситися до випадків невиконання прямих обов'язків студентів — добре навчатися. Слід накреслити останні строки перескладання іспитів і заліків.

Було також вирішено посилити роботу «Комсомольського прожектора» і висвітлювати події на факультеті не рідше двох разів на місяць.

Все це дуже важливо для нормального життя комсомольської організації, і комсомольські збори показали ще раз, що роботи дуже багато і заспокоюватися не треба. Всі комсомольці повинні домагатися нових успіхів у праці і навчання, щоб в день одержання нового комсомольського квитка кожний відчував, що він може з повним правом вважати себе гідним імені комсомольця.

Н. ГРИГОРЕНКО,
студентка III курсу ф-ту РГФ.

Огляд-конкурс культурно-масової роботи присвячений у цьому році 30-річчю Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні. Це визначило і ідейну спрямованість концертів художньої самодіяльності, і програми факультетських виступів, і зміст всіх заходів, які проводяться у колективах.

Зараз огляд-конкурс вступив у важливу фазу, проходять конкурсні концерти. Колективи показують результати великої підготовчої роботи, демонструють майстерність. Але перш ніж розпочати розповідь про концерти, слід зауважити ще раз, що місяць розподілятимуться по результатах всієї культурно-масової роботи. Що ж до концертів, то вони хоч і дуже важливі, а все ж тільки один з етапів конкурсу, тому не слід вважати, що виступ зі сцени вже визначає місце в огляді. Бо враховується все: і масовість, і проведення Днів факультетів, і внесок в університетську самодіяльність і т. ін.

Редакція запропонувала своїм кореспондентам поділитися враженнями про концерти. Але це не означає, що оцінка, дана кореспондентом, буде впливати на оцінку журі.

Огляд художньої самодіяльності відкрив фізичний факультет. Треба віддати належне студентам і співробітникам фізичного факультету у їх великій і серйозній підготовці до цього вечора. Ще по дорозі до ВАЗу знайомилися з роботами, зібраними студентами на тему 30-річчя з дня Перемоги: малюнки, плакати, фотографії. Та і вся композиція концерту повністю відповідала тематиці. Починаючи з прологу, відчувається серйозний творчий підхід до своєї роботи.

Перед нами на сцені розгортаються події сорокарічної давності: Гітлер рветься до влади, поруч його приспівники — Гімлер, Герінг, Геббельс. Студенти фізфаку не лише костюмами і гримом зуміли передати зовнішню схожість з фашистськими головорізами, але і символічно — через хореографію, світло, музику зуміли передати те чорне, страшне, що насувалось на Європу. Особливо цікавим було уміле поєднання світового і музикального супроводження, використання документальних фільмів про війну. І раптом, створюючи обстановку воєнних років, у зал спрямовують своє світло прожектори, з балконів опускаються плакати «Родина — мати зоветь!» і летять

ЗАРАДИ ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ

огляд-конкурс художньої самодіяльності

листівки. Ні, не листівки — похоронні, на загиблих на війні співробітників фізичного факультету.

Хотілося б відмітити не лише добре акторське виконання, але й технічне, світлове, а також костюми.

Але (як завжди і всюди є це АЛЕ!) є прорахунки, які дали свої наслідки. Та, перш за все, це ті ж оригінально замислені плакати «Родина — мати зовет!» Ідея прекрасна: створити обстановку воєнних років. Але, дивлячись на плакат, мимоволі, здригаєшся: добре знайоми обличчя жінки, яка закликає стати на захист своєї країни, було намальоване рукою невмілого, дуже невдало. Так невдало, що прикро стало. За плакати і за фізиків.

Також хореографічно недбало була оформлена і пісня «Алешенька», яку згідно програми оформляв чоловічий вокальний колектив. Хоч не зрозуміло, чому чоловічий, коли виступали і дівчата, і чому вокальний, коли вони танцювали, а пісню виконувала Едіта П'єха? Та не в цьому справа. А в тому, що хоч сама ідея добра, але хореографічна постановка все зіпсувала.

Також було зіпсовано добре враження від пісні «Десятий батальон» на музику і слова Б. Окуджави, яку виконував Ю. Аркатов. Треба віддати належне Юрію Аркатову, він виступав дуже добре і пісню виконав відмінно, сам собі аккомпанюючи на гітарі. І треба ж було зіпсувати це хороше враження трубачу, який, замість того, щоб підхопити мелодію і дати піти на її фоні Аркатову, а потім, поспішно стихаючи, дати зрозуміти глядачам, що гітара і труба — нерозлучні бойові друзі — йдуть у бій, він заглушив зал різкими і фальшивими звуками.

І нарешті торкнемося маленької деталі, яка, взагалі-то, нічого не змінила, але здивувала. Це танок «На ферме». Без сумніву, танець хороший, веселий, з дуже симпатичними курчатами і бичком, і не менш симпатичними пташницею і пастухом. Номер сподобався, він розвеселив усіх. Але він випав, по своєму змісту, із загальної лінії і став сам по собі мистецьки клеїним. (Між іншим, можете собі уявити здивування глядача, який через день побачив знову той же танок, з тими ж симпатичними курчатами, бичком і пастухом. На цей раз танок у тому ж чи майже у тому складі виконували... біологи. Як можна було зрозуміти із пояснень біологів, фізики «запозичили» один номер, оскільки постановник танцю веде гурток на обох факультетах). Та загалом концерт пройшов добре.

Так, дійсно, фізики попрацювали непогано, і, якщо у минулому році вони були на останньому місці, то в цьому вони можуть сподіватися на краще.

* * *

Давайте поговоримо про минулорічного призера — про філологічний факультет. Філологи у цьому році виступали після фізиків. Важко було, бо з ведучих вимоги більші, оцінюють їх суворіше глядачі.

Початок гарний. Спокійна розповідь про війну. На сцені — рояль. Дівчина розповідає про минулі бої, а втрує їй задумливу мелодію і мовчки слухають її ті, хто зібрався біля рояля. Потім студент IV курсу Володимир Раца тихо вступає з піснею «Журавлі».

І ось на сцену запрошені учасники Великої Вітчизняної війни, співробітники філологічного факультету. Зал зустрічає їх овацією. А потім на сцені з'являються діти співробітників ОДУ, які чудово читають вірші «Я не був на війні» і співають «Товарищ песня».

Якщо це будемо вважати прологом, то він був досить вдалим, з поєднанням урочистості (хвилини мовчання) і ліричності.

Але більше всього порадував

студент II курсу В. Белуха, який прекрасно прочитав «Теркина в Одессе» на вірші К. Іванова.

А потім... Що ж потім? Просто не прозвучав на належному рівні концерт. Окремі номери самі по собі добрі. Але в тому ж і біда, що самі по собі. Ось, наприклад, читає студентка IV курсу Л. Горлачова оповідання В. Шукшина «Чудик». Чудово читає. Але коли? Після прологу. Довго читає. І піднесено-урочистий настрій глядачів поступово падає.

Один відомий режисер говорить: «Концерти треба готувати смачно. Так, щоб глядач боявся щось пропустити. Тягніть ниточку, та не порвіть, а то глядач засне!».

А філологи приготували концерт «не смачно». Глядач не заснув, але явно заскував. Особливо, коли на сцені з'явилась студентка V курсу З. Хільчевська, яка виконувала під музику Сен-Санса «Лебедя» (чому саме «Лебедя», а не «Умираючий лебедь» — незрозуміло).

Взагалі-то, це сміло — посягнути на улюблений образ багатьох знаменитих російських і радянських балерин. Але якщо вже посягнула, то передай хоч у чомусь те велике класичне чудо, над яким довго працювали Фокін і Мессерер, і образ Лебедя, відомий всьому світові завдяки величезній майстерності Павлової, Уланової, Плісецької. На жаль, як далеко була Хільчевська від майстерності і натхнення.

Не прозвучав на належному рівні і хор I курсу. Можливо, тут далася взнаки відсутність досвіду. Але дуже хочеться сподіватись, що у майбутньому цей хор ще себе покаже з найкращого боку.

Велику допомогу надали філологам студенти із Сеґедського університету, які представили цікаву програму: угорські народні пісні у виконанні Габрієли Пал., угорський народний танець та сопілка Етелки Варги.

Як завжди, неперевершеним був ансамбль «Льонок». Це й не дивно. Ансамбль користується заслуженою славою не лише в університеті, але й у місті. Але хіба один «Льонок» потягне всю художню самодіяльність факультету? Ми чекаємо від філфаку нових талантів, нових оригінальних номерів. Не лише художнього читання (ми знаємо, це їм ближче), але й пісень, танців. Щоб не саяв майже одинокою зіркою студент V курсу О. Поповиченко, який дуже прекрасно виконав «Песню о Монте Кассино». Побільше таких зірок, побільше фантазії. І тоді не почувеш гіркого визнання одного із глядачів: «Так, філологи підкачали!».

* * *

«Внимание! Говорит Москва... Советская армия перешла в наступление...».

Ці слова Левітана прозвучали під фонограму бою. Так розпочався концерт художньої самодіяльності механіко-математичного факультету. На сцену виходить група солдат, і концерт уже не для нас, тих, що сидять у залі, а для них.

Шумел сурово Брянский лес, Спускались синие туманы, И сосны слышали окрест,

Как шли на битву партизаны... — цю пісню виконує вокальний ансамбль дівчат. Затамувавши подих, присутні слухають її, переносячись у буремні роки війни. Незгасною вірою в перемогу звучить у виконанні цього ж ансамблю відома пісня часів війни «Землянка».

Що ж, непогано проспівали дівчата.

Сподобався цікаво задуманий номер «Фашистские псы». Незвичайно, з гумором, хоч дещо недороблено.

Звучить літературна композиція «Пам'ятайте!» Зал замирає. Перед глядачами постають страшні картини війни.

— И это все сделали люди?

— Нет! Это не люди, не люди, не люди! — вривается у сердце крик.

Чудово поставлена композиція. Добре, з почуттям читали виконавці. Її доповнює танець «Обелиск. Зримая песня». Добре скомпоновані ці номери.

І знову пливе над залом пісня. Німецькі студенти співають про мир, дружбу, солідарність. Непогано виступили чеські і кубинські студенти.

Це добре, що на механіко-математичному факультеті в художній самодіяльності представлено багато номерів у виконанні іноземних студентів.

Під дружні оплески глядачів пісню закінчує свій виступ механіко-математичний факультет. І все ж, здається, що у мехматівців не вистачило якогось заключного акорду, кінцевого штриха, щоб зробити свій концерт композиційно завершеним.

* * *

..Мелодія вальсу. Стрімко кружляють у танці пари. Юнаки і дівчата, студенти-юристи незабаром розлучаються з університетом, підуть працювати. Складна, відповідальна робота. Як підготувати себе до неї, до того, щоб подолати всі труднощі і досягти вершин професійної майстерності?

..Но нам всегда поможет опыт старших, Прошедших кузницу военного огня, И мы стремимся разумом обнять Их жизнь, высокое горенье, И мы стремимся в жизнь свою принять Их чувства, светлые стремленья, —

звучать зі сцени вірші студента III курсу О. Журавля у виконанні Г. Шевчук.

Мы были всякими. Но мучаясь, Мы понимали — в наши дни Нам выпала такая участь, Что пусть завидуют они! —

про своє покоління розповідає Павло Коган в «Лирическом отступлении», що прочитав А. Гизниченко. Гарячий патріотизм, безмежна любов до Батьківщини — «Я — патриот. Я воздух русский, я землю русскую люблю», заради щастя, свободи і незалежності якої вони не шкодували свого життя у боротьбі з ворогом — ось почуття, які наповнювали юнаків і дівчат народження 1920—1924 років. Як про це точно, яскраво сказав Михайло Кульчицький (його вірш «Мечтатель, фантазер...» прочитав О. Степанов):

На бойцах и пуговицы вроде Чешуй тяжелых орденов. Не до ордена. Была бы Родина С ежедневным Бородино.

Це не просто вірші. Це поетичний літопис їх покоління, це рядки, перевірені життям, це правда.

І юристи продовжують розповідь про покоління воєнного часу. Задумовно звучить у виконанні вокального ансамблю першокурсниць пісня Булата Окуджави «До свиданья, мальчики». Тонким ліризмом і великою поетичною силою були сповнені слова пісень «Не верьте пехоте» і «Последний бой», виконаних В. Бородайчуком і О. Степановим.

З великою життєстверджуючою силою прозвучав уривок із поеми М. Алігер у виконанні Н. Поповиченко, вірш «Коммунисты, вперед!», що прочитав І. Белій. Тепло зустрінуто глядачами літературно-хореографічна композиція «Гармонь» (за поемою А. Твардовського «Василий Теркин»).

Фронтвики, наденьте ордена, — звучала пісня у виконанні А. Лупяченка.

І немовби відгукуючись на це, на сцену виходить учасник Великої Вітчизняної війни, політрук артилерійської батареї, нині доцент, секретар партбюро факультету І. В. Михайлов. І, затамувавши подих, зал слухає роз-

повідь ветерана про війну...

А апофеозом всього — пісня. Пісня, яка немов би ліквідує окремі композиційні і виконавські недорахунки, яка немов би концентрує увагу присутніх на величності героїчного подвигу радянського народу, пісня, пронизана яскравим зв'язком поколінь, готовністю сучасної молоді виконати все, що потрібно «ради життя на Землі».

У России трудна дорога
У России высокая честь.
У России сокровищ много,
Всех, наверное, не перечешь.
Только каждая капелька крови
В каждом сердце навечно

будет.
У России несметно сокровищ,
Только самое главное — люди.
Это те, кто сегодня с нами.
Это те, кто с войны не пришел,
Кто пролился на наше знамя,
Красной кровью окрасив шелк.
Будут годы лететь вереницей,
Будет солнце и ливни косяе.
Лишь слеза у нее на реснице —
Вслух рыдать недостойно

России.

Сколько книг недописаны главы,
Сколько песен звучит без концов...

Кто сказал: недостойны мы славы

Светлой памяти наших отцов.
Тишина, тишина, тишина.
И не слышны раскаты орудий.
Если к нам постучится война,
Мы закроем Родину грудью.

І слова цієї простої, щирої пісні, написаної самими студентами (текст О. Журавля, музика А. Ковальчука), сповнюють душі високими і світлими почуттями скорботи за полеглих, гордістю за нашу молодь, за щасливе сьогодення.

І з цим почуттям своєї причетності до високої громадянської творчості і залишаєш зал після концерту юристів.

(Закінчення на 4-й стор.)

Матроський танець «Яблучко» виконує жіночий танцювальний колектив істфаку.

Пісню «Сыны Отчизны» Анастасія Ковальчука на вірші О. Журавля виконує автор.

Танець «Калинка» у виконанні студенток РГФ О. Антонової та О. Яровой.

Пісню «Вечный огонь» виконує студентка факультету РГФ Лариса Севастьянова.

Уважно слухають глядачі.

«Сидят и слушают бойца».

Жюрі за роботу.

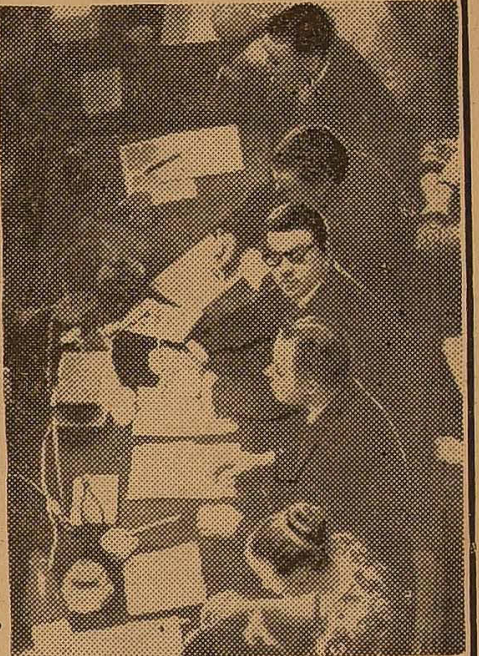
Виступають студенти з

ЧССР (мех-мат).

В'єтнамський танець

Пісню із кінофільму «Белорусский вокзал» виконує студентка II курсу істфаку Тетяна Хіоні.

Фоторепортаж О. ЛЕВІТА.

ЗАРАДИ ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ

(Закінчення. Початок на 2-й і 3-й стор.).

За останні роки ми були свідками того, як факультет романогерманської філології впевнено і рішуче завойовував передові позиції у багатьох сферах університетського життя. Це стосується і художньої самодіяльності. З кожним роком зростає рівень культурно-масової роботи, і от настав час, коли про колектив стали говорити як про безпечних суперників лідерів. Так, минулий рік довів, що побоювання були не безпідставними.

А напередодні нинішнього огляду про колектив факультету РГФ говорили як про вигойданих призерів. Пришов день звіту.

Так, це був день великих подій. Адже свої програми показували минулорічні переможці — біологи, призер-історик і претендент на призіві місця — колектив РГФ. Глядачі напружували м'язи на сцену. Від перших хвилин залежить настрої на весь концерт. І от перші такти такої рідної і знайомої мелодії «Осеннего вальса». Танцювальна пара повільно рухається під звуки музики. Перша думка: «Молодці! Оригінальний початок». Але через мить помічаєш щось штучне у рухах танцюристів. Занадто підкреслено фіксує положення партнер, зникає почуття часу — і перед твоїми очима вже картина не минулого, воєнного часу, а мертва схема бального вальсу, танець, у якому він сам собі подобається, манерно схиляє голову, вигинається, начебто хоче «подати» себе якомога краще.

Спочатку це викликає легку усмішку в глядачів, потім чується

сміх... Так оригінальний задум через недостатню виконавську майстерність був зіпсований. Перший крок колективу виявився невдалим.

Потім було чимало відмінних номерів, але настрої вже були не той. Може, тому важко було «увійти в образ» і наступному виконавцю Юрію Черножуку, який читав уривки з чудової поеми А. Вознесенського «Лонжюмо». Дещо піднесли настрої Л. Катусюнок, яка емоційно і задушевно проспівала пісню з кінофільму «Доживем до понедельника», і двічата-першокурсниця танцем «Калинка».

А потім знов невизначний номер — пісня «Туман, туман». Але тут, здається, підвела «техніка», бо виконання було розраховане на мікрофон. А він не працював.

Якщо вже торкнулися «техніки», то слід зауважити, що вона взагалі зіпсувала багато номерів і у ергефіців, і у істориків. Пригадується фінал концерту факультету РГФ. Лариса Севастьянова довго, дуже довго порається з мікрофоном, намагаючись «відвинути йому голову», тобто зняти з ніжки. Вимушена затримка викликає незадоволення залу, нервує співачку. Очевидно, їй знадобилося немало сил, щоб «взяти себе у руки». Слід віддати їй належне, вона зуміла з честю вийти із важкого становища, швидко справилася із хвилюваннями і відмінно виконала пісні «Вечный огонь» і «Смуглянка».

До речі, і оркестр звучав іноді занадто голосно, це теж заважає сприймати пісні. Оркестрові не вистачало почуття міри.

По-бойовому, із сарказмом, ідо поставлена і виконана сати-

рична мініатюра «Урок русского языка в одной из разведшкол Западу». Звернення до політичної сатири, публіцистики, та ще при такому достатньо сильному виконанні радує.

Тонко, поетично і разом з тим публіцистично прозвучав чудово, із смаком і тактом оформлений вірш «Соната» Василя Попкова у виконанні Наталі Попкової у супроводі роялю.

Як завжди на концертах факультету, зі сцени лунали англійська, французька, німецька мови. Викладач англійської мови Людмила Попова прочитала уривок «Ніколи не забути», Т. Лехкобит та Н. Тараненко виконали пісні французькою і російською мовами, а Л. Нерянова та Л. Юрковська — дві іспанські ліричні пісні.

Запам'ятався танок «Русская кадрили» у виконанні третьокурсників німецького відділення.

Ми сказали майже про всі номери. А яке загальне враження? — спитає читач. На це питання важко відповісти однозначно. «Сильно» — не дотягнули, «слабо» — неправда. «Можна краще» — мабуть, так. Але ж краще можна все. Все ж таки?

Виручили глядачі. Вони сказали: «Так собі».

Театр починається з вішалки. Це знають всі. А з чого починається концерт самодіяльності факультету? Мабуть, з програми.

Програми концерту біофаку мали дже охайний вигляд, вони різко контрастували з програмами мехмату і фізичного. Біологи начебто підкресливали цим: дрібниць немає, «вішалка» — теж обличчя театру.

Епіграф, надрукований на пер-

шій сторінці, у поєднанні із зеленою гілочкою і червоною стрічкою, розкривали головний зміст та ідею виступу. Рядки П. Антоського:

В трепетанье травы,
в лепетанье листьев,
В очертанье седых облаков —
Понимаете вы! — мы уже
не мертвы
Мы воскресли на веки
веков,

нагадують, що полум'я сердець воїнів, які віддали життя за Батьківщину, не згасає у ділах нинішнього покоління, і сьогоднішня весна — це весна і тих, хто не прийшов на свято Перемоги.

Якщо філологам бракувало у деякій мірі відсутності почуття міри, не завжди гармонійно монтувалися у чітку композицію окремі номери у математиків, юристів, істориків, то біологи добре попрацювали, аби в кожному номері витримати певну лінію, щоб всюди були відчутні смак, почуття міри, високий професійний рівень.

Важко виділити окремі номери. Добротро була «зроблена» поетична композиція «Ради жизни на земле», запам'яталися також лірична композиція «Одинокая гармонь», виступи вокального ансамблю, хореографічний плакат «Память жертвам фашизма».

«На рівні» прозвучав і вокально-інструментальний ансамбль біофаку. Виконавська манера солістів приваблювала глядачів. Пісні «Наташка», «Надежда», «За нашим столом» були прийнятні залом дуже тепло, мабуть, підкреслено тепло (не слід забувати, що більшість глядачів були біологами).

Взагалі самодіяльні артисти весь час відчували підтримку болельників. Це — і перебільшено теплий прийом кожного номера,

і гасла із зверненням до артистів і навіть журі: «Даешь очки!».

Що ж, журі було, як завжди, суворим, гаслом його не ввімеш. Воно оцінювало майстерність, зміст, вплив на глядача. І все ж навіть суворі члени журі іноді висловлювали свої почуття.

Навіть серед взагалі рівних, достатньо підготовлених номерів вирізнявся високим рівнем виконавської майстерності виступ А. Латанського з публіцистичним фейлетоном «Пусть всегда будет солнце».

Пластикою, витонченістю, виразністю очарували зал дві привабливі в'єтнамські дівчини, які виконали свій національний танець. І глядачі нагородили п'ятикурсницю Нгуен Хоанг Уен та Хо Тхі Минь Лі вибухом овацій і рідким на огляді «Мо-лод-ці!».

Як і в перший день, з піднесенням виконав танцювальний ансамбль танцювальний жарт «Щиплята». От якби фізики не показували той самий танок, чи змінився повністю склад танцюристів, тоді не виникало б непорозуміння. Мабуть, біологам, які знали, що цей танок уже виконувався, був сенс не показувати його. А втім, вони мали повне право на «авторство».

Яскравою танцювальною картиною закінчили біологи свій концерт. «Ярмарка» — так вони назвали її. Начебто сама весна увірвалася на сцену, різнобарвність, святковістю порушила тишу залу. Веселий, запальний танець прикрасив фінал концерту.

Чи були у біологів «плями»? Майже не було. Але це ще не говорить, що у них все гаразд. Ні, є недоліки, є деякі недоробки, але вони не можуть затьмарити загального приємного враження.

Репортажі про концерти істориків, географів і хіміків — у наступному номері.

ПРАКТИКА НАСТАВНИК

вастопольские рассказы» Л. Н. Толстого». Перший у житті урок... Як багато хвилювань! Адже треба не просто розповісти, а так, щоб учні відчули великий талант неперевершеного письменника. І учні були переконані у жорстокості війни і захоплені героїзмом російського народу.

Урок пройшов добре. Та це заслуга не лише Люди. За цим стоїть велика підготовча робота вчительки Людмили Сергіївни. Адже робота Алейникової зі студентами — це творча співдружність, яка дала великі результати.

Ось що мені розповіла сама Людмила Сергіївна:

— Робота зі студентами дає мені велику насолоду. Вони розуміють все майже з півслова, з ними можна порадитися.

У школі проводилися лермонтовський вечір для старших класів і вечір М. Островського для середніх класів. Мені було приємно бачити, з якою наполегливістю студенти взялися за їх підготовку. Вони із задоволенням працювали з учнями, і це прекрасно. Адже найважливіше у роботі учителя — спілкування зі школярами. Від цього залежить якість його роботи, якість набутих учнем знань і, можливо, навіть майбутнє молодого радянської людини.

Ось так передають свій досвід молодим представникам старшого покоління.

Дуже часто згадують п'ятикурсники Л. С. Алейникову, під керівництвом якої проходила їх педагогічна практика у минулому році. І я впевнена, що Л. Тараненко, О. Панченко і А. Марушак будуть завжди з вдячністю згадувати свою наставницю і намагатимуться бути схожими на цю чудову людину.

А вона, у свою чергу, з вдячністю згадує своїх наставників — викладачів В. Ф. Руденко, М. К. Мартиновську, Б. Я. Барську і багатьох-багатьох інших. Так передається естафета від старшого до молодшого, від вчителя до учня.

О. БУЧНЕВА,
студентка I курсу філфаку.

Минуло 100 років від часу створення «Вечорниць». З нагоди цієї знаменної події в Одесі та Ананьєві проходять наукові сесії, присвячені творчості П. І. Ніщинського.

Пропонуємо читачам розповідь про життя і творчість відомого українського композитора, автора «Вечорниць».

СУДИЛАСЯ ВІЧНІСТЬ

До тих музичних творів, що народились в нашій Причорноморській краї і яким судилася вічність, належать і «Вечорниця» Петра Ніщинського.

Петро Іванович Ніщинський ввійшов в історію нашої культури як композитор, вчений, поет, перекладач, етнограф, педагог. На жаль, тільки частина його творчого доробку збереглася до нашого часу. В силу обставин, які склалися в юнацькі роки, вчорашньому семінаристові, сино-ві сільського псаломщика довелося потрапити до Афін (став співаком російської посольської церкви), де він завершує своє навчання в університеті, захищає дисертацію на ступінь магістра. Там же розпочинається його педагогічна діяльність: він викладає грецьку мову в місцевій гімназії. За категоричну відмову прийняти сан священника він розходиться з начальством і повертається на батьківщину. Деякий час продовжує свою викладацьку роботу в Петербурзі, та досить швидко через родинні обставини залишає столицю і переїздить на Причорномор'я. Все його життя протікатиме в Одесі та Ананьєві. Тут він встановлює зв'язки з окремими учасниками Південноросійського союзу робітників.

В ті роки у нього складуться дружні стосунки з відомим російським революціонером-народником А. Желябовим, діячами музики і театру П. Сокальським, М. Кропивницьким, пізніше — з родиною Тобілевичів, М. Лисенком...

Тут, на Причорномор'ї, П. Ніщинський заходжується над збиранням народної творчості, робить орґанжировку пісень. Особливо його увагу привертає народний героїчний епос. Великого досяг композитор в обробці пісень «Козак Софрон», «Байда», «Ой гук мати»... (Ім'я Байди він прибере

собі за псевдонім). Є думки, що тут, в Одесі, П. Ніщинський написав музику до п'єси М. Кропивницького «Невольник» на сюжет Т. Шевченка «Сліпий». І начебто тоді для чоловічого хору була написана пісня «Закувала та сива зозуля».

Достеменно відомо, що аматори елісаветградського і реально-училища поставили в 1875 році п'єсу Т. Г. Шевченка «Назар Стодоля» з музикою і повним текстом «Вечорниць» П. І. Ніщинського.

Коли аматори заходились над виставою «Назар Стодоля», І. Тобілевич звернувся до Ніщинського з проханням написати музичний супровід цього спектаклю. Через досить короткий час і з'явилась відома «Вечорниця».

З усією відповідальністю, відповідно поставився композитор до роботи, адже йшлося про твір Великого Кобзаря і йшлося про музику, яка мала допомогти вірно розкрити задум твору. Глибоке знання народного життя і побуту, поетичної творчості, оперного мистецтва, небайдужий композиторський талант стали засновком творчої перемоги Ніщинського.

Патріотична наснаженість, життєрадісність проймають твір Ніщинського. Глядача радує розмаїття всієї етнографічно-фольклорної картини. «Вечорниця» складається з оркестрової інтродукції і ряду сольних та хорових епізодів. Серед них «Зоря з місяцем над долиною пострічались», «Добрий вечір, панімакто!», «Віють вітри», «Закувала та сива зозуля», «Ой, хто п'є, тому нальвайте!», «Кому доля в свитині, кому горе в жупані», «Дівчино, дівчино, Катерино маків цвіт» та ін.

Зі всього пісенного мистецтва «Вечорниць» особливою популярності набув чоловічий хор «Закувала та сива зозуля». Уже з пер-

ших карбованих акордів ми відчуваємо грізну, нескорену силу народу, а далі слідує емоційно насичена картина туги за рідною Вітчизною. То тужать бранці, яким випала гірка доля нести непосильний тягар неволі. І спадають на згадку славі бої і походи. «А на Україні — там со нечко сяє, козацтво гуляє і нас виглядає...» І над всім цим підноситься вражаючий теноровий спів («По синьому морю байдака під вітром гуляють...»). І завершується пісня гнівним протестом проти ворогів, відчуттям гнівної бурі-битви з поневолювачами.

Султани турецькі, султани звелі,

кувати кайдани, кайдани

звеліли ще гірше кувати кайдани,

де особливе навантаження несуть на собі тенорові вигуки на фоні грізної партії басів. А інструментальний фінал надає пісні триумфальної настрою.

Великою популярності набув твір у нашу радянську добу, ставши великим надбутком культури народів СРСР. Якою великою наснагою вона була для наших бійців у роки Великої Вітчизняної війни, коли доводилось чути її з платівки чи в концертах Червонопрапорного ансамблю пісні і танцю Радянської Армії, керованого О. В. Александровим.

Вже після війни нам довелося в Одесі двічі дивитись на сцені «Вечорниця» П. Ніщинського. Одного разу драматичний колектив Будинку культури м. Котовська звітував в Одесі виставою «Назар Стодоля» (постановник нар. артист УРСР А. І. Крамаренко). І тоді так свіжо, проникливо на сцені театру музкомедії зазвучали відомі «Вечорниця». Глядач був вдячний за таке щире, природне втілення класики на самодіяльній сцені. Вдруге «Вечорниця» зазвучала у нашому місті на сцені театру ім. Жовтневої революції, коли до Шевченківського ювілею було поставлено п'єсу «Назар Стодоля».

«Вечорницям» Петра Ніщинського не судилось ні старості, ні забуття.

П. МАРКУШЕВСЬКИЙ,
доцент.